R๒R & CQI ORAL ๐๒

ชื่อเรื่อง : ประสิทธิผลและความปลอดภัยของการใช้ยา NOACs (Dabigatran) ป้องกันการเกิดลิ่มเลือดอุดตันในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

ชื่อผู้วิจัย หรือคณะผู้วิจัย พร้อมหน่วยงาน : นายสุทธินันท์ เอิกเกริก นางสาวสิริกัญยา มหาลวเลิศ งานบริการจ่ายยาผู้ป่วยนอก กลุ่มงานเภสัชกรรม

บทนำและวัตถุประสงค์ : ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะชนิด Atrial Fibrillation (AF) เป็นภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะที่พบบ่อยที่สุด โดยโอกาสเกิดจะสูงเพิ่มขึ้นตามอายุและสัมพันธ์กับโรค หัวใจชนิดอื่นๆ ผู้ป่วยภาวะดังกล่าวมีอัตราการเสียชีวิต และการเกิดภาวะทุพพลภาพสูงกว่าคนทั่วไปที่ไม่มี AF โรงพยาบาลศรีสะเกษได้นำยา Dabigatranเข้ามาใช้ในผู้ป่วยที่มีปัญหาลิ่มเลือดอุดตันที่ไม่สามารถใช้ยาวาร์ฟารินหรือมีปัญหาในการใช้ยาวาร์ฟารินให้มีความสะดวกในการป้องกันการเกิดลิ่มเลือดอุดตัน แต่ทั้งนี้ยังไม่มีข้อมูลรายงานถึงประสิทธิผลของการใช้ยาการติดตามอาการไม่พึงประสงค์ของยาในผู้ป่วยภายในโรงพยาบาล ดังนั้นจึงได้มีการรวบรวมข้อมูลการใช้ยาในผู้ป่วยถึงประสิทธิผล อาการไม่พึงประสงค์ที่สำคัญ เช่น ผลเรื่องของทางเดินอาหารอาการแพ้ยาหรือระยะเวลาในการป้องกันเส้นเลือดอุดตันในผู้ป่วยแต่ละราย มีวัตถุประสงค์ ศึกษาประสิทธิผลของการใช้ยาต้านการแข็งตัวของเลือด(Dabigatran) ในการป้องกันการเกิดลิ่มเลือดอุดตันและศึกษาความปลอดภัยของการใช้ยาต้านการแข็งตัวของเลือด (Dabigatran)

วิธีการศึกษา : การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) ศึกษาข้อมูลย้อนหลัง (Retrospective study) ในผู้ป่วยจำนวนทั้งสิ้น ๔๗ รายที่มีประวัติได้รับยา Dabigatran ๑๑๐ มิลลิกรัม ในการป้องกันการเกิดลิ่มเลือดอุดตัน โดยทั้งหมดศึกษาจากเวชระเบียนประวัติการเข้ารับบริการในโรงพยาบาลและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ คัดเลือกผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะหรือมีภาวะลิ่มเลือดอุดตันที่ปอดหรือที่หลอดเลือดเลือดดำที่ขาและได้รับยา Dabigatran ๑๑๐ mg ติดตามผลการรักษาผลการใช้ยา อาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยทุกรายรวมถึงผู้ป่วยเสียชีวิตในระหว่างการใช้ยาจากสาเหตุต่างๆจากการรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษา : จากการศึกษามีผู้ป่วยจำนวน ๔๗ ราย ได้รับการสั่งใช้ยา Dabigatran ในช่วงเวลาที่ศึกษา โดยพบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มีภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะร้อยละ ๙๙.๖๒ โรคร่วมที่พบ ได้แก่ ความดันเบาหวาน และโรคหลอดเลือดสมอง ตามลำดับ อายุเฉลี่ยของผู้ป่วย ๖๙ ปี ความเสี่ยงของการเกิด Thromboembolism โดยใช้ CHA๒DS๒-VASc ระดับคะแนนมากกว่า ๒ หรือเท่ากับคิดเป็นร้อยละ ๘๒.๙๘ ระยะเวลาเฉลี่ยในการติดตามการใช้ยา ๒๓๘ วัน ผู้ป่วยมีประวัติการได้รับยาวาร์ฟารินมาก่อนร้อยละ ๕๓ มีผู้ป่วย ๑๑ รายที่ไม่มีประวัติได้รับยาป้องกันการเกิดลิ่มเลือดอุดตัน มีผู้ที่ได้หยุดยาจำนวน ๙ ราย จำนวน ๑ ราย ได้รับการรักษาจนครบการรักษา หายจากภาวะเส้นเลือดอุดตันกินยาต่อเนื่องมานานครบกำหนดแล้ว อีก ๒ ราย พบว่ามีข้อห้ามใช้เนื่องจากพบการทำงานของไตลดลงมีค่าต่ำกว่า ๓๐ ml/min ผู้ป่วย ๑ ราย เกิดอาการแพ้ยา ผู้ป่วย ๓ รายเกิดอาการไม่พึงประสงค์ทางเดินอาหาร สำหรับผู้ป่วยที่เสียชีวิตจำนวน ๒ ราย แบ่งเป็น ๑ ราย เกิดจากอาการไม่พึงประสงค์จากยาร่วมที่ได้ในการรักษา ส่วนอีก ๑ ราย ลักษณะอาการป่วยเกิดจากภาวะลิ่มเลือดอุดตัน มีอาการหมดสติมารับการรักษาที่โรงพยาบาลและเสียชีวิตในเวลาต่อมา

สรุปและข้อเสนอแนะ : การศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้ยาในผู้ป่วยชาวไทยในระยะยาวเป็นเรื่องที่ควรพิจารณา รวมไปถึงควรมีการสื่อสารให้บุคลากรทางการแพทย์เห็นถึงความสำคัญของการตรวจประเมินการทำงานของไตทั้งก่อนการสั่งใช้ยาและตลอดช่วงการใช้ยา ในอนาคตเมื่อข้อจำกัดของยากลุ่มใหม่นี้หมดไป อาจจะเข้ามาแทนที่ warfarin แต่อย่างไรก็ตามยังขาดข้อมูลความปลอดภัยของยาชนิดนี้ในระยะยาว ราคายาและยาต้านพิษมีราคาแพง จึงควรพิจารณาใช้ในรายที่เหมาะสม